

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

IV. De Superiore, Resignationem admittente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

sionis in beneficio contra sacros Canones attentata. Quare, licet aliàs, cum de nullo tertii vel modico præjudicio agitur, mors per famam & vocem publicam, per unum testem cum juramento & similibus probationibus sufficienter probetur, per tradita à Mascardo de Probat. concl. 1076. à n. 1. ad effectum tamen Regulæ præsentis sive resignationem & collationem annullandam, resignantem ante 20. dierum, à præstiti consensûs die numeratorum, lapsum, decessisse ejusmodi probationibus præsumptivis evinci, DD. cit. negant adeò; ut in dubio, an resignantis obitus ante vel post 20. dierum lapsum acciderit, ad excludendam fraudem & resignationis atque collationis actus sustinendos, terminò illò jam lapsò mortuus præsumatur, arg. l. Quoties 12. § 80. ff. de Reb. dub. & de V. O. cit. Mandol. q. 7. n. 6. & Flamin. q. 6. n.

§ 3. 15. expicientes casum, quò præmaturum resignantis obitum à resignatario istiusve consanguineis aut familiaribus studiosè occultatum constaret; quòd v.g. ad illum, in resignatarii domo ægrotantem, aliquot ante obitum publicatum diebus neque medici neque alii, ipsum invisere volentes admissi, & obitus post 20. dierum lapsum publicatus fuisset; quòd ex hujusmodi circumstantiis intervenientis fraudis & mortis 20. dierum lapsum antecedentis violenta præsumptio oritur, & locus sit l. Dolum 6. C. de Dolo.

ARTICULUS IV. De Superiore Resignationem admittente.

SUMMARIUM.

54. Renuntiatio exigit consensum Superioris:
55. Nisi beneficium primùm quærendum,

56. Vel beneficiatus ingressurus sit Religionem.
57. Fieri nequit in manibus laici:
58. Sed Ecclesiastici tantum Superioris.
59. Simplicem resignationem admittit Ordinarius:
60. Nisi beneficium exemptum sit, vel specialiter reservatum.
61. Idem cæterorum reservatorum resignationes,
62. Et non reservatorum permutationes admittit.
63. Alias conditionales admittit solum Papa.
64. Quòd SS. Canonibus specialiter repugnent:
65. Et aliquando inducant collationes beneficium non vacanti.
66. Conditionem Ordinarius ab ea,
67. Et à facta ex causa permutationis rejicere nequit.
68. Coram alio facta legitimo Superiori non præjudicat:
69. Sed soli renuntianti.

AD renuntiationem, sive simpliciter sive sub conditione factam, necessaria est autoritas Superioris, eam admittentis, cuius Denique 6. q. 3. can. Abbas 2. q. 2. c. Admonet 4. ibi, Te, Episcopo, admittente inconsulto: quibus verbis non consilium duntaxat, sed consensum denotari, in c. cit. notant Gloss. P. Incognito, Panormit. n. 2. & Fagnanus n. 2. neque id immeritò; cum enim beneficium Ecclesiasticum sine consensu & auctoritate superioris nequeat obtineri, c. cit. istius consensus etiam requiretur ad ipsius dimissionem, arg. c. 1. de R. l. quod etiam suadet Ratio æquitatis; cum enim clericus Ecclesiã vel beneficium in titulum acceptò sine justa & gravi causa privari non possit, æquum omnino est ut vice-

ut vicissim ipsam & beneficium dimittere nequeat sine consensu superioris, ejus renuntiationem acceptantis nomine Ecclesie, cui is beneficium acceptandò se alligavit, c. *Nisi cum pridem* 10. §. *Verum*, Gonzalez in c. *Admonet* cit. n. 6.

55. Excipienda tamen sunt. Primò beneficia primùm quærenda, & ad quæ jus ad rem tantùm obtinetur, v.g. electio, præsentato, habenti gratiam expectativam ad beneficium vacaturum; hi enim ante institutionem, collationem, juri per electionem vel præsentationem acquisito renuntiare sine superioris autoritate liberè valent, per *text. & arg. c. Si electio* 26. de *elect.* in 6. Flamin. *Lib. 6. de Resignat.* q. 1. à n. 74. Secundo, Clerici beneficiati ingressuri Religionem; his enim, licet Episcopi sui licentia petenda sit, istà tamen non obtentà à clericali ad Regularem vitam transitus est permissus, *arg. c. Licet* 18. de *Regular.* quò locò à laxiori ad strictiorem observantiam transitus petità, licet non obtentà, superioris licentià est permissus, *fm. Glossa in c. Admonet* cit. Hostiens. n. 15. Joan. Andr. n. 8. & Fagnanus n. 17.

57. Superior autem, cujus ad resignationem autoritas necessaria est, esse nequit laicus: imò in istius manibus spontè facta beneficii Ecclesiastici renuntiatio irrita est ipsò Jure, c. *Quod in dubiis* 8. licet propterea, qui in ejus manibus beneficium dimisit, istò per sententiam veniat privandus, c. *cit. ibi*, Sponte beneficium in manum laicam resignantes eòdem sunt spoliandi. Non etiam, si resignatio in ejus manus vi metùve in virum constantem cadente sit extorta; tali enim, uti & dolò ad eam inducto, succurrendum: nec beneficium auferendum esset, c. *Ad audientiam* 4. De *iis, qua vè metùve*, Hostiens. in c. *Quod in*

dubiis cit. V. Sponte & ibi Laiman n. 7.

58. Coram quo autem superiore Ecclesiastico beneficium dimittendum sit, ut planius constet, præ oculis habenda est supra n. 8. tradita distinctio inter renuntiationes.

59. Nam primò, Simplex fieri potest coram quovis Ordinario, cui beneficia Ecclesiastica sunt subjecta: cujusmodi post Papam, de iis plenè & absolute disponendi potestate pollentem, c. *Licet* 2. de *Præb. & dign. in 6.* sunt ipsius de Latere Legati, in provinciæ suæ beneficiorum collatione de Jure communi cum diecesium Ordinariis concurrentes, c. 1. de *Offic. Legat. in 6.* Episcopus, c. *Admonet* cit. Archiepiscopus respectu propriæ suæ diecesis, *arg. c. Pastoralis* 11. pr. de *Offic. Ordin.* alii prælati, in certo territorio jurisdictionem quasi Episcopalem, ac proinde instituendi destituendique potestatem obtinentes, Panormit. in c. *Quod in dubiis* cit. n. 6. & *cit. Flamin. Lib. 7. q. 15. à n. 3.* & sede Episcopali vacante capitulum Cathedralè, saltem respectu eorum beneficiorum, quorum collatio ad ipsum simul & Episcopum spectat, Flamin. q. 23. n. 37. Nisi, quod hic D. n. 40. addit, Capitulum esset in quasi possessione juris sede vacante recipiendi resignationes omnium beneficiorum, etiam spectantium ad solius Episcopi collationem: quod ipsi de Jure etiam competere, cum Panormit. in c. *Cum olim* 14. de *Majorit.* n. 2. existimant Azor p. 2. *Instit. Lib. 7. cap. 19. q. 7.* & Palao *Tract. 13. disp. 5. p. 4. §. 2. n. 5.* eà persuasi ratione; quòd Episcopo succedat in jurisdictione Ordinaria, exceptis casibus Jure specialiter expressis, juxta Regulam statuendam *Lib. 3. tit. 9. n. 4.* atque idcirco ex justa causa destituere valeat beneficiatum; ac proinde istius admittere resignationem; cum destitu-

destituendi & resignationes admittendi potestas ferè sit conjuncta, ut *cit. iii. 9. n. 32.* plenius tradetur. Præter hæcenus relatos simplices renuntiationes admittuntur ex privilegio vel consuetudine legitime præscripta aliquando possunt alii prælati inferiores, Pirhing *ad hanc Rubric. n. 76.*

60. Excipiendus tamen est imprimis Episcopatus, c. 1. c. *Inter 2. Sc. de Translat. Episc. & c. Ni cum pridem 10. hic,* eoque superiores Ordinis Episcopalis Prælati, & S. R. E. Cardinalatus, Flamin. 9. 11. à n. 12. Deinde, Præposituræ sive dignitates majores & principales in Collegiatis, uti & post principalem sive Pontificalem primam in Ecclesiis Cathedralibus, sedis Apostolicæ dispositioni specialiter reservatæ, *Cancell. Apostol. Regul. 3.* quibus renuntiantes ad sedem Apostolicam remitti consueverunt, *cit. Flamin. n. 30.* Et demum beneficia exempta; quia respectu istorum immediatus superior est Papa, c. *Aurhoritate 4. de Privileg. in 6.* istiusque à Latere Legatus in provincia existens, c. *Si Abbatem 36. de Elect. in 6.* Glossa *ibi V. Deferendi, Franc. n. 5. & Flamin. n. 35.*

61. Idem de beneficiis reservatis omnibus dicendum, videri potest; quod à diocesano Ordinariis nequeant conferri. Hac tamen ratione non obstante, eorum resignationes simplices admitti ab istis posse, pluribus DD. & Rotæ decisionibus adductis, docent Flamin. 1. *cit. n. 32.* & Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 69. n. 23.* quod eorum reservatione locorum Ordinariis expressè sola beneficia conferendi, non etiam renuntiationes admittendi potestas adempta; & reservatio sit odiosa.

62. Secundò, coram iisdem collatoribus Ordinariis fieri possunt resignationes ex causa permutationis beneficiorum inter resignantes; dummodo ea non sint

reservata vel exempta, ut plenius tradetur *Lib. 3. Tit. 19. à n. 28.*

Tertiò resignationes Conditionales, in favorem tertii, sive sub conditione beneficii certæ personæ conferendi, vel cum fructuum aut pensionis, cum Regressus vel Regressus reservatione valde fieri coram solo Papa posse, patet ex *Stylo seu praxi Curie Romanæ*, ceterarum Ecclesiarum generali consuetudine, & *Constitut. Pii V. quæ incipit Quarta Ecclesia edita Calend. April. 1568.*

Ratio autem, ejusmodi renuntiationum admissionem ceteris Ecclesiarum prælati prohibendi, & ab ipsis admittas irritandi, præcipua fuit; quod adferuntur SS. Canonibus, pro spiritualibus hisque annexis, & beneficiis præsertim Ecclesiasticis obtinendis, pactiones & conventiones tanquam Simoniacas generaliter reprobantibus, c. *Cum pridem 4. c. Cum clerici 6. c. fin. de Patru Et. & renuntiationes in favorem ad dignitates & Ecclesiis utiliores personas à dignitatibus & beneficiis Ecclesiasticis remouendas tendant, contra c. Gravè 29. de Preb. & dignit. & Trident. Sess. 14. cap. 1. de Reformat. atque insuper speciem referant hereditariæ successione; cum, quod suum beneficium resignat eâ conditione, ut certæ alicui personæ conferatur, hæc in eo successorem, & ferè affectu naturali impellente ac prævalente designat, & constituere videatur, contra *can. si ergo 8. q. 1. & c. 1. de Prebend. cum ingressu vel Regressu factæ etiam inducant votum captandæ vel optandæ mortis voluntariæ, scilicet personæ resignatæ, à Concilio Lateranensi c. Nulla 2. de Concess. preb. à Bonifacio VIII. c. Detestanda 2. eadem Rubr. in 6. & rescriptum etiam Imperialibus reprobatum, l. Factum 15. l. Licet 19. C. de Patris; cum fructuum autem vel pensionis reservatione factæ præ-**

factæ præterea tendant ad beneficiorum
divisionem, & collationem cum reddi-
tuum diminutione faciendam: quorum
illud decreto Concilii Turonensis *c. Ma-
joribus 8. de Præb. & dignit.* istud *c. U-
nico Ut benef. sine diminut.* adverteatur.

65. Accedit; quod collatio in favorem
inducat collationem beneficii non vacan-
tis; cum enim fiat sub conditione bene-
ficii alicui tertio conferendi, hoc actu
abdicationem non erit, nec vacabit, ante-
quam impleatur conditio, sub qua resi-
gnatio est facta, §. *Ex condicione 4. In-
stit. de V. O. l. Sub condicione 16. ff. de
Condit. indeb. l. Si quis sub conditio-
ne 8. ff. Si quis omiffa caus. test. & l. Cedere
213. ff. de V. S.* & præterea, si benefi-
cium ex quacunque causa resignatario
non acquiritur, ejus jus remanet penes
resignantem, ut est communis sensus
DD. Rotæ decisionibus firmatus à Flami-
nio. *Lib. 1. q. 3. n. 47.* ac proinde in
hujusmodi resignatione, antequam bene-
ficiū vacet, tertio, in cujus favorem
ea facta est, confertur, contra *can. Eum
qui 7. q. 1. c. 1. de Concess. præb. Cle-
ment. unic. & c. Unic. de Rerum permutat.*
m. 6. Tholoian. de Benef. cap. 28. n. 9.
Quæ ratio viam complanat ad expedi-
tam resolutionem.

66. Dubitan à collatoribus Papæ inferioribus
renuntiatio conditionalis facta cum
clausula, *Non aliter nec aliò modo*, istà
rejectâ, admitti valeat tanquam simplex
& pura; quantumvis enim hoc fieri, &
beneficiū alteri conferri ab ipsis posse,
cum Boërio *de Potest. Legat. q. 2.* cen-
suerint Redoanus *de Simonia p. 2. cap. 13. n. 9.*
& Covarruv. *Lib. 1. Variar. cap. 5. n. 5.*
inducti partim paritate cum renun-
tiatione ex causa permutationis, quam
conditionalem esse plerique agnoscunt:
eâque beneficiū ita, ut sine nova col-
latione non recuperetur, amitti deſu-

munt ex *c. Cum univ. forum 8. de Rer. permutat.*
ubi, qui beneficiū ejus causâ dimisit,
ex benignitate, non ex rigore Juris,
est restitutus; partim verò; quòd
conditiones, sub quibus ejusmodi resi-
gnationes fiunt, juxta deducta, adverſen-
tur SS. Canonibus; ac proinde rejici
possint tanquam turpes, *arg. c. fin. de
Condit. apposte.* quò textu relata Grego-
rii IX. decisio est, ejusmodi conditiones
rejiciendas à matrimonio carnali, cui
spirituale æquiparatur, *c. Inter 2. de
Tranſlat. Episc.*

Multò tamen veriùs, ejusmodi renun-
tiationis, tanquam simplicis ac puræ,
admissionem Ordinariis collatoribus per-
missam, negant Rebuffus *in Praxi Tit. de
Resignat. n. 7.* Garcias *de Benef. p. 11. cap. 3. n. 155.* Suarez *de Simonia cap. 35. n. 11.*
Barbosa *Jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. n. 4.* & alii. Ratio est; quia
generaliter actus sub conditione gestus,
ac proinde etiam resignatio conditionalis,
non impletâ conditione, effectum non for-
titur, §. *& l. cit.* & gestus cum quali-
tate, istâ rejectâ, acceptari non potest:
sed in forma specifica est adimplendus,
secundum Regulam *l. Qui heredi 44. & l. Mevius 55. ff. de Condit. & demonstr.*
à Flaminio latè exornatam *q. cit. à n. 15.*

Neque in contrarium facit; quin
potiùs favet paritas cum permutatione;
cum etiam, si istius causâ facta resignatio
effectu careat, resignantem ad suum be-
neficiū ejus causâ dimissum sine nova
collatione redire posse, cum *cit. Flamin.*
n. 12. & aliis observet Barbosa *in c. Cum
Univ. forum cit. n. 6.*

Neque obſtat *cit. c. Textus*, cum;
quia eò ne verbò quidem mentio fit no-
væ collationis: tum verò; quia benigni-
tas & venia eò indulta non respicit resti-
tutionem, sed culpam ex simplicitate
admissam in modo, quò beneficia erant
permutat.

D d d

permutat.

permutata, ut advertit Barbosa *cap. cit. n. 48. in fine.*

Neque in hoc paritas est cum matrimonio carnali: de quo, *c. fin. cit.* prodata decisio seu dispositio, specialis & contraria est Regulæ *l. Ubi autem 3. Sc. ff. de Condit. ob turp. caus. &c.* si paritas esset, ejusmodi conditio tanquam naturæ institutionis repugnans, matrimonium spirituale vitaret, *arg. c. fin. cit.*

68. Dubium ulterius est de valore renuntiationis factæ in manibus Ecclesiastici quidem, sed non legitimi superioris. Ratio dubitandi oritur ex *c. Quod in dubiis 8. verbis, Nullam obtineat firmitatem*: quibus ea omnino irrita videtur pronuntiari, & pro tali habetur ab Holtienfi *in c. cit. n. 1. & Garcia cap. 3. cit. à n. 223.*

Sed hac in re apud DD. recepta est distinctio: cujus beneficii ea quidem nulla & invalida, quatenus spectat Ecclesiam & superiorem, coram quo facienda de jure fuisset; ut, si resignationem ratam habere nolit, resignantem ad beneficii retentionem compellere valeat, *juxta can. Non oportet 7. q. 1. pro valida tamen habetur, quatenus respicit renuntiantem; ut beneficium ejusmodi renuntiatione dimissum nequeat repetere: & si repetierit, ad ejus dimissionem valeat compelli, Glossa in c. cit. V. Resignantes Panormit. ibidem n. 3. Flamin. Lib. 7. q. 1. n. 11. & Vallens. de Benef. lib. 3. tit. 17. n. 2.* Ratio distinctionis est; quod actus indebitè & contra sacros canones gestus agentis, ne ex perperam à se facto commodum reportet, non prodesse: & contrà præjudicare non debeat superiori; cum alteri per alterum iniqua conditio non debeat inferri, *l. Non debet 74. ff. de R. I.*

69. Quare, cum *c. Quod in dubiis cit.* renuntiationi firmitas adimitur, id re-

spectu superioris, ut huic non præjudicet, exaudiendum, rectè notat *cit. Flamin. n. 27. & 33.* ut quantumvis in istius arbitrio sit, an renuntiationem annullare vel ratam habere; proindeque renuntiantem ad beneficium repetendum vel dimissum non repetendum compellere velit: renuntians tamen id per renuntiationem semel dimissum, itaque quoad possessionem amissam repetere non possit, legitimò superiore renuntiationem ratam habente: eaque ratione ipsum privante beneficii proprietate, aut hac privatam declarante, Panormit. *in c. cit. n. 8. & Menoch. de Arbitr. jud. casu 201. n. 48.*

ARTICULUS V.

De Renuntiationis Causis.

SUMMARIUM.

70. Causa renuntiandi Episcopatus.
71. Cujusmodi non est ingressus Religionis:
72. Nisi respectu personæ, illi parum utilis.
73. Episcopus invalidè vovet Resignationem.
74. Facilius dignitatum & beneficiorum inferiorum:
75. Imò simplicium resignationes in Curia, certâ causa non expressâ.
76. Extra eam verò, ex multis causis admittuntur:
77. Dummodo clericus habeat congruam sustentationem,
78. Et beneficia consanguineis non conferantur.
79. In dubio justa causa presumitur.

Ad re.